

Alter Rebbe

Parsha Tzav/ Pesach

להבין מפני מה יום-טוב דפסח הוא ביום שנועשה הנס

To understand why the Yom Tov of Pesach is on the very day the miracle occurred, whereas [the holidays of] Chanukah and Purim are on the day of rest [that followed the miracle] (see also on Parshas Vayeishev, the maamar beginning Ko Amar... Venosati Lecha Mahalachim, etc.).	להבין מפני מה יום-טוב דפסח הוא ביום שנועשה הנס, משאין כן בחנוכה ופריים – שהן ביום המנוחה. (ועין בפרשת וישב, סדרא דהתחלה "כה אמר כו'") (ונתתי לה מהלכים כו').
And it will be understood by first explaining the concepts of memalei (filling) and sovev (encompassing).	ויובן בהקדים ענין ממלא וסובב.
Memalei means the light and vitality that descends from level to level: from the world of souls, then to angels, until it is drawn into this physical world. For it is known that this world receives from the seventy ministering angels, and the angels receive from higher angels, "one above another."	ממלא – פירוש אור וחיות הנמשך ממדרגה למדרגה: עולם הנשמות ואחר-כך מלאכים, עד שנמשך בעולם הזה הגשמי. שהרי נודע שהעולם הזה מקבל מע"ע שרים, והשרים מקבלים מן המלאכים – "גבה מעל (גבה שמר) (קהלת ה', ז).
But sovev is the level of light and vitality that is not drawn down by gradation from one level to the next, but [is drawn] to all of them equally.	אכל סובב – הוא בחינת האור והחיות שאינו נמשך על-ידי הדרגה מזה לזה – אלא לכולם בשוה.
An analogy: in the soul, too, there are two kinds of life-force transmission: (1) one that descends step-by-step—from intellect to emotions, and from emotions to thought, and from thought to speech, etc.;	וכעין זה בנפש גם כן – יש שני מיני השפעות חיות: אחד – הנמשך ממדרגה למדרגה, משכל למדות, וממדות למחשבה, וממחשבה לדבור כו'.
(2) The second: a light that radiates upon them all equally, not through a drawn-out process from one to another.	הבית – המאיר על כלם בשוה – שלא על-ידי המשכה בהדרגה מזה לזה.
As we observe, when a person desires in his mind to move his leg, the leg acts immediately—instantly—without any delay as though awaiting transmission of the signal from the brain through a cascading chain of steps.	שהרי אנו רואים – כשעולה בראשו שבמוחו לפעל איזה דבר ברגלו, אז הרגל פועלת תיכף – כרגע ממש – בלי שיהא שם המתנה והעכירה על-ידי השתלשלות כסדר המדרגות.
[This is] because the brain's illumination also reaches there not through gradation, but directly.	הינו, מפני שהארת המוח מאירה שם גם כן – שלא על-ידי הדרגה זו כו'.
Likewise, above [in the Divine realms] there are two types of influence: memalei kol almin—which is a revealed illumination, drawn by order of gradation, and about this it is written: "The whole earth is filled with His glory"—and His glory refers to radiance, etc.	וכן יש למעלה שני מיני השפעות: "ממלא כל עולם" – היא ההארה שבבחינת גילוי, ונמשכת כסדר המדרגות. ועל-זה כתוב: "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו', ג) – ו"כבודו" הינו זיו כו'.

Alter Rebbe

Parsha Tzav/ Pesach

להבין מפני מה יום טוב דפסח הוא ביום שנועשה היום

But sovev is that which does not reveal itself fully—only in an external manner—and is not drawn by gradation. In its presence, all are equal: souls and angels, spiritual and physical beings, even the kelipos (husks of impurity), as it says: “I fill the heavens and the earth”—I, the essence of G-dliness, fills both heavens and earth equally (see also maamar Vayikach Korach).	אבל סובב – הוא שאינו מתגלה ממש – רק בבחינת חיצונית, ואינו נמשך על-ידי הדרגה. ובו – כלם שוין קמיה: נשמות ומלאכים, רוחניות וגשמיות, ואפילו קליפות. כמו שכתוב: “את השמים ואת הארץ אני מלא” – “אני” מהותו: תברך ממלא שמים וארץ (“בשנה ממש. (ועין במאמר “ויקח קרח
And behold, regarding Pesach it is written: “And Hashem passed over the entrance” (Pesach = Passover). Meaning, the miracle occurred through a revelation of light in a form of skipping—not by descent from one level to another, but from above, in the manner of sovev kol almin, as it is written: “And I shall pass through—I, not an angel,” etc.	והנה בפסח כתוב: “ופסח ה' על הפתח” – פירוש: שהיה היום על-ידי גילוי הארה – בבחינת דילוג – שלא על-ידי השתלשלות ממדרגה למדרגה. והינו בחינת “סובב כל עלמין”, כמו שכתוב: “ועברתי בארץ מצרים – אני, ולא מלאך” כו'. (שמות י"ב, י"ב).
And the reason that it had to be this way, and not like with the camp of Sancheriv, where it is said: “And the angel of Hashem went out and struck in the camp of Ashur” (Melachim II 19:35), and similarly with Sisra etc.—because there it was merely an emissary to a prepared matter: “Go and strike them.”	והטעם שהיה צריך להיות כן ולא כמו במחנה סנחריב שנאמר (מלכים ב' י"ט ל"ה) “ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור”, וכן בסיסרא כו'. כי שם היה רק שליחות בלבד לדבר מוכן – צא ופגע בהם.
But in Egypt, the plague of the firstborn—“every firstborn”—requires discernment to know who is the firstborn of the father, as they were steeped in promiscuity. And even the firstborn of the mother was difficult to identify, for some of them were old and it was not within the angel’s power to distinguish.	משאין כן במצרים – מפת בכורות – “כל בכור” – וצריך הבחנה לדעת מי הוא הבכור לאב שהיו שטופים בזמה, ואפילו בכור לאם גם כן קשה לדעת שהרי מהם שהיו זקנים – ואין זה בכח המלאך להבחין.
And what is written in the sefarim that the reason is because the angel cannot descend so much into a place of impurity—that is forced (i.e., not compelling), for the camp of Ashur disproves this.	ומה שכתוב בספרים טעם משום שהמלאך אינו יכול לירד כך במקום טומאה – דחוק – שהרי מחנה אשור תוכיח.
However it may be—the reason and the intention are one: that at that time there was a revelation from the level of “Sovev Kol Almin” (Surrounding All Worlds), and that is “Ani” (I) from the Essence of Hashem, and not from the level of “Memale Kol Almin” (Filling All Worlds).	אבל אף שהיה – הטעם והכונה הכל אחד: שאז היה גילוי מבחינת סובב כל עלמין, וזהו “אני” מהותו. תברך – ולא מבחינת ממלא כל עלמין.
And with this we can understand the above question: for the Yom Tov (Festival) is a matter of drawing down supernal holiness, and this revelation and indwelling cannot be until the external (forces) that prevent it are first removed.	ועם כל זה יובן הקשאי הנ"ל. כי הנה היום טוב – הוא ענין הנשוא קדושה עליונה, ואי אפשר להיות גילוי זה והשראה זו עד שיעבירו מתחלה החיצונים המונעים. – “כמו שכתוב: “ובערת הרע כל

Alter Rebbe

Parsha Tzav/ Pesach

להבין מפני מה יום טוב דפסח הוא ביום שנועשה היום

Therefore, regarding Purim, first they killed their enemies—may the name of the wicked rot—thousands of them who were Amalekites, which is a powerful klipah (shell).	ולכן גבי פורים – מתחלה הרגו בשונאיהם עליהם השלום, אלפים שהיו עמלקים, שהיא קליפה עצומה, פדכתיב: "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אוכד", וכתב: "מחה תמחה כו'", ועשרת בני המן.
And afterwards they made a day of feasting and joy and sending portions, i.e., the revelation of holiness.	ואחר כך עשו יום משתה ושמחה ומשלות מנות כו' – התגלות הקדושה.
As a parable: when the king wishes to dwell in a new house, first it must be cleaned from all filth and dirt.	ועד דרך משל: המלך, כשרוצה להיות לו דירה בבית חדש – אזי מתחילה צריך לנקותה מכל טינוף ולכלוך כו'.
Therefore, it was over two days: one day for the removal (of evil), and then the next day for the revelation.	ולכן הנה זה בשני ימים – יום אחד: ההעברה, ואחר כך למחרתו הגילוי.
And this is because the revelation was from the level of "Memale Kol Almin"—which comes through a process of gradation; first removal, etc.—and it is not possible for both (removal and revelation) to be at once.	והנה – לפי שהנה הגילוי מבחינת ממלא כל עלמין, שהוא על ידי הדרגה – תחלה מעביר כו', ואי אפשר להיות שניהם בבת אחת.
But the miracle of Pesach, which occurred through a revelation of the aspect of Sovev Kol Almin, which is not in a manner of division and illuminates all equally — therefore, both of these could occur in one subject: plague to Egypt — the plague of the firstborn — and revelation of holiness to Israel, to the point that they said Hallel, etc.	אבל גם דפסח שהיה על ידי גילוי בחינת סובב כל עלמין שאינו בבחינת התחלקות ומאיר לכולם כאחד – על כן יכול להיות שני דברים אלו בנושא אחד: נגוף למצרים מפת בכורות והתגלות הקדושה לישראל עד 'שאמרו הלל כו'.
And what is written in the sefarim — that this was before midnight and this after midnight — is only to say that it all occurred at one time.	וימה שכתוב בספרים שנה היה קודם תצות וזה לאחר תצות – אינו אלא שהכל היה בזמן אחד.
(And see similarly regarding “Zachor” and “Shamor” said in one utterance, in the maamar beginning “Zachor es Yom HaShabbos,” see there.)	וענין דהאי גוונא בענין "זכור" ו"שמור" בדבור אחד (נאמרו סדרא דהתחלה "זכור את יום השבת" יעו"ש).
But to understand: since Sovev is equal and makes equal, as said above, and before Him darkness is as light, and “if you are righteous, what do you give Him” — then how from there itself can come plague to Egypt, etc.?	אבל להבין: מאחר שהסובב הוא השווה ומשווה כו' כנ"ל ולפניו כחשוכה כאורה ואם צדקת כו' – ואם כן איך 'משם משם ימשך להיות נגוף למצרים כו'?
But the matter is as explained in Pri Etz Chaim on the explanation of “Avodim Hayinu” — “and Hashem our G-d took us out” — that the Partzufim of Abba and Ima clothed the arms of Arich Anpin.	אבל הענין על-פי מה שכתוב בפרי עץ חיים בפירוש "עבדים היינו כו'" "ויוציאנו ה' אלקינו" או "א"ש להבישו לזרועות דאריך אנפין.

Alter Rebbe Parsha Tzav/ Pesach

להבין מפני מה יום טוב דפסח הוא ביום שנועשה היום

That is: Israel's root is from the aspect of face, as it is written "Yaer Hashem Panav eilecha," while Egypt's root is from the aspect of back — "oref Pharaoh" is the same letters as "ha-oref."	פירוש: כי הנה ישראל שרשם מבחינת פנים כמו שכתוב "יאר ה' פניו אליך", ומצרים שרשם מבחינת 'אחוריים' — "ערף פרעה" אותיות הערף כו'.
And since they were in a state of hidden face — because it is said: "Yosef died and all his brothers" — the flow came from the back aspect, like one who throws behind his shoulder.	ולפי שהיו בבחינת הסתר פנים, לפי שנגמר "וימת יוסף וכל אחיו" כו' — וההשפעה נמשכה מבחינת אחוריים, כמאן דשדי בתר כתיפוי.
Therefore: "Avadim hayinu lePharaoh" — because he too receives from the aspect of the back, etc.	על כן "עבדים היינו לפרעה", המקבל גם כן מבחינת 'ערף' כו'.
But afterward: "Vayotzianu Hashem Elokeinu" — through Abba and Ima clothing [the arms of Arich] — which draws down influence from the aspect of "Yaer Hashem Panav," and through this: "Imanu Selah."	אבל אחר כך: "ויוציאנו ה' אלקינו או"א שהלבישו" כו', שימשו השפעה מבחינת "יאר ה' פניו", ועל ידי זה: "אמנו סלה".
Even though regarding the level of Sovev Kol Almin , in and of itself, it is said "darkness is like light" (Tehillim 139:12), as above — meaning there is no difference between good and evil.	אף על גב דבבחינת סובב כל עלמין מצד עצמו נאמר "כחשוכה כאורה" כפ"ל — דהינו שאין הבדל בין טוב לרע.
However, Sovev illuminates through the level of Memale Kol Almin , for from the Chalal (vacated space) was drawn the Kav (line), etc.	אבל הסובב מאיר על ידי בחינת ממלא כל עלמין, שהרי מן החלל נמשך הקו כו'.
And through this investment within Memale — through Abba and Ima clothing [the arms of Arich] — it was drawn that "He took us out from Egypt, from slavery to freedom."	ומצד התלבשות זו בבחינת ממלא — או"א שהלבישו כו' — נמשך שהוציאנו ממצרים מעבדות לחרות.
(And see what is written in Parshas Vayishlach in the Maamar beginning "Vaye'aveik ish imo," regarding the verse "If you rise like an eagle, from there I will bring you down.")	ועין בפרשת וישלח בדברות המתחיל "ויאבק איש" ("עמו", גבי "אם תגביה כנשר — משם אורידך").
And in Parshas Miketz on the Maamar "Ki Imcha mekor chaim," regarding the verse: "Hashkifah mime'on kodsh'cha min hashamayim..."	ובפרשת מקץ, בדברות המתחיל "כי עמך מקור חיים", בפירוש "השקיפה ממעון קדשך מן השמים", וברך את עמך את ישראל.
And above, in the Maamar beginning "L'havin mah she'kasuv baHaggadah — Matzah zu," regarding "Ani Hu v'lo acher" ("I and not another").	ולעיל, סדרא דהתחלה "להבין מה שכתוב בהגדה — "מצה זו", גבי "אני הוא ולא אחר".
And in the Maamar "Va'achaltem achol," regarding "Asher asah imachem l'hafl'i."	ובדברות המתחיל "ואכלתם אכול", גבי "אשר עשה" — "עמכם להפליא".
And in the Maamar "Simeni kachotam," and see what is written about Sovev shining through Memale in the Maamar beginning "Yavi'u levush malchus," etc.	וסדרא דהתחלה "שימני כחותם", ועין מה שכתוב מענין שהסובב מאיר על ידי בחינת ממלא בדברות המתחיל "יביאו לבוש מלכות" כו'.

Alter Rebbe Parsha Tzav/ Pesach

לְהַבִּין מִפְּנֵי מָה יוֹם-טוֹב דְּפֶסַח הוּא בְּיוֹם שְׁנוּעָשָׂה הַנֶּס

And see elsewhere on the Zohar at the beginning of Vayikra regarding the matter of “She’al lecha ot,” that miracles come in two levels:	וְעֵין בְּמָקוֹם אַחֵר עַל-פִּי הַזֶּהר רִישׁ פְּרָשַׁת וַיִּקְרָא, בְּעֵנֶן "שְׂאֵל לָךְ אוֹת" כו' – שֶׁהַנֶּסִּים בָּאִים בְּשְׁנֵי מַדְרָגוֹת.
The first: in a manner of “depth of question” — the final hei of Havayah — which becomes en clothed in garments of nature.	הָאֵחָת: עַל דְּרָךְ "הָעֵמֶק שְׂאֵלָה", וְהֵינּוּ אוֹת ה' תַּתְּאָה, שֶׁמִּתְלַבֶּשֶׁת בְּלִבוּשֵׁי הַטֶּבַע.
The second: “raise upward” — like the miracles of the Exodus and the splitting of the sea, which completely leave the ways of nature.	וְהַבִּית: "הַגִּבָּה לְמַעְלָה" – כְּנִסִּי יֵצִיאַת מִצְרַיִם וְקָרִיעַת יַם-סוּף שִׁיּוּצָאִים לְגַמְרֵי מַדְרָכֵי הַטֶּבַע.
And this is because they are drawn from revelation of the level of Sovev Kol Almin — only that it shines via Memale.	וְהֵינּוּ לְפִי שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ מִגִּילּוֹי בְּחִינַת סוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, רַק שֶׁמֵּאִיר עַל-יְדֵי בְּחִינַת מִמָּלָא.
And this is “raise upward” — the letter yud of the name Havayah — and this is the matter of Abba and Ima clothing, as above.	וְזֶהוּ "הַגִּבָּה לְמַעְלָה" – דְּהֵינּוּ אוֹת יו"ד דְּשֵׁם הוּי' – וְהֵינּוּ עֵנֶן או"א שֶׁהִלְבִּישׁוּ כו' כְּכ"ל.

[NOTE: ■ Summary:

This discourse explores why the **miracle of Pesach** occurred *all at once*, unlike other holidays such as Purim which are spread over multiple phases (destruction of evil followed by revelation of good). The key lies in the concept of **Sovev Kol Almin** — the Divine light that transcends all worlds and distinctions, shining equally to all beings, both spiritual and physical, good and evil.

Whereas miracles like those in Purim manifest via the gradual, step-by-step light of **Memale Kol Almin** (which fills each level appropriately), the miracle of **Pesach was from Sovev**, a light that is **not bound by levels or process**.

Because of this, two seemingly opposite events could happen simultaneously:

- **Punishment of the Egyptians** (the plague of the firstborn)
- **Revelation of holiness to the Jews**, so much so that they sang **Hallel**.

However, this transcendent light (Sovev) still expresses itself *through* Memale — through “Abba and Ima” (Divine intellectual forces) being clothed in the “arms of Arich Anpin” (the source of Divine kindness). This transition allowed the infinite light to enter our world and take the Jews **from exile to redemption**.

■ Practical Takeaway:

There are moments in life where change seems slow and incremental — like **Memale**, where growth comes step-by-step.

But Pesach teaches us that there’s another mode: a Divine breakthrough that **transcends all limitation**. It reminds us:

Alter Rebbe

Parsha Tzav/ Pesach

לְהַבִּין מִפְּנֵי מָה יוֹם-טוֹב דְּפֶסַח הוּא בְּיוֹם שְׁנוּעָשָׂה הַנֶּס

- **Freedom isn't always a process. Sometimes it's a leap.**
- We each have access to a level of Divine light that bypasses calculations — **even if we feel undeserving.**

When we tap into that higher “Sovev” space — beyond logic, beyond judgment — we can experience **instant inner transformation**, even if our external circumstances haven't fully changed yet.

Chassidic Story:

The **Tzemach Tzedek** once told a chassid who was struggling spiritually:

“You think you need to *climb* step-by-step to holiness. But on the night of Pesach, Hashem didn't wait for us to climb. He lifted us — just like that — from impurity to revelation.”

The chassid asked: “But can such a leap really last?”

The Rebbe answered:

“It depends. If you recognize that the leap didn't come from you — but from above — then your *gratitude* will carry it forward.”

Lesson: Sometimes, what you need isn't more effort — it's to open up to a light **so much bigger than yourself.**